

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **40** coroane. — Pe șase luni **20** coroane. — Pe trei luni **10** coroane.
Ziarul apare Martea, Joia și Sâmbăta

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 9401/1918 Plen.

Circulară

cătră membrii ordinari și extraordinari ai sinodului protopresbiteral ort.-rom. din tractul Câmpenilor

Prin ordinul consistorului arhidiecezan din 6 Septembrie 1918 Nr. 9401/1918 Plen, fiind încredințat cu îndeplinirea alegerii de protopresbiter în tractul Câmpenilor, în temeiul §§-ilor 14, 15 și 16 din regulamentul de procedură, prin aceasta convoc comitetul protopresbiteral la ședință pe ziua de *Mercuri*, 26 Iunie (9 Iulie) a. c. după amiazi la ora 6, în cancelaria oficiului protopresbiteral, spre a constata cualificarea candidaților și a compune lista de candidare; iar pe ziua următoare *Joi*, 27 Iunie (10 Iulie) a. c., convoc sinodul protopresbiteral electoral în locul central Câmpeni, anume în sf. biserică. Serviciul divin se va începe dimineața la orele 9, iar după terminarea aceluia se va deschide ședința sinodului electoral.

Sibiu, 25 Mai (7 Iunie) 1919.

Lazar Triteanu m. p.,
asesor consistorial.**In vederea marelui consiliu de coroană**

— Revendicările naționale române. — Controlul minorităților. —

Organul oficios *Vîitorul*, al guvernului din București scrie, în ajunul marilor hotărâri ce va lua România, următoarele:

Pentru acei care cunosc situațunea, două sănăt probleme care pot să provoace protestarea României: prima este *problema teritorială*, pe care nu am înțeles a fi rezolvată de căt în cuprinsul neșirbit al tratatului dela 4 August 1916; — iar a doua problemă este a *controlului minorităților*, care a provocat protestarea hotărâtă a dlui Ion I. C. Brătianu din ședință secretă dela 31 Mai a Conferinței de la Paris.

In chestiunea teritorială, prin urmare, Alianții nedând satisfacție integrală revendicărilor naționale ale României, *nesocotesc un tratat*, semnat cu noi de cele patru mari puteri; ear în chestiunea controlului minorităților, schimbă principiul Wilsonian al auto-determinării, eludând astfel garanțile necesare unei mai bune distribuirii a dreptății.

Din nerespectarea tratatului de la 4 August 1916 de către aliați, a pornit pe deoparte greșeala de a fi lăsat pe sârbi să ocupe Bănatul și să le dea astfel spe-

ranțe deplasate, și pe de altă parte cealaltă greșală a fixării zonei neutre la Murăș cu prilejul armistițiului din Novevrie, tot împotriva revendicărilor acelui tratat.

Complicând aceasta cu controlul minorităților și cu problema tranzitului și comerțului, născută din interesele speciale economice ale celor mari, s'a creat situația rea din prezent, în care România, prin factorii ei hotărători, va avea acum să ia o decizie într'un sens sau altul.

Hotărârilor ce se vor lua la București în curând, vor urma cum e și firesc, și măsurile corespunzătoare.

Întâmpinarea Regelui și Reginei la Săliște (Ardeal)

Cuvântare rostită la 1 Iunie 1919 în Săliște de dr. I. Lupaș

Sire,
Mărită Doamnă!

Ziua aceasta marează, când poporul nostru din Săliște și satele învecinate are prilejul nespus de fericit și unic de a se putea încina cu smerenie și credință în fața Maiestăților Voastre, în care vede întruchiparea dorințelor sale seculare după unitatea și libertatea națională, este clipa cea mai minunată în viața poporului nostru de pe aceste plăuri: clipa răsplătirii și a izbăvirii din întunericul suferințelor milenare.

Poporul nostru ar dori să rămână vesnică această clipă sfântă, și dacă ar fi cu puțință, să se opreasă acumurgerea timpului, după cum s'a opri odinioarăurgerea Iordanului, ca să treacă preoții cei ce purtau sicriul legii... Atât de mult a așteptat să vadă luminatele fețe ale Maiestăților Voastre și să se poată încălzi de razele iubirii părintești, pe care o revărsătă cu dărinie asupra tuturor fiilor națiunii române. Simțim cu toții ce realitate frumoasă cuprinde mărturisirea Maiestății Voastre că ați venit la noi să cunoașteți pulsul vieții sufletești a poporului nostru și să vă bucurăți *împreună cu poporul*. Cuvintele pline de iubire pe care ni le-ati spus Maiestățile Voastre eri în Sibiu, vor rămânea ca niște săminte de aur adânc întipărite în lespedea inimii noastre.

Ca preoți, datoria ne silește a fi totdeauna în strânsă contopire cu viața sufletească a poporului și a cunoaște pulsul acestei vieți în orice imprejurări. Vă putem deci asigura că între milioanele de cetăteni credincioși peste cari vă învrednicit

bunul Dumnezeu a întinde stăpânirea ocrotitoare a Coroanei Române, fiii poporului nostru din Transilvania vor fi totdeauna cei mai devotați, cei mai loiali, cei mai strădălnici și mai jertfitori. Fiindcă își dau perfect sama cătă deosebire este între binecuvântata stăpânire românească a Maiestății Voastre și între intoleranta cărmuire străină, ale cărei lovitură pagânești le-au răbdat timp atât de îndelungat cu răbdare de mucenici.

Înțeleptul Solomon ne spune că «precum pornirea apei, aşa *inima Regelui este în mâna lui Dumnezeu*: ori încotro va vrea să o plece, o pleacă». Sântem datorii a rostii și cu acest prilej, cum vom rosti deapăruri, mulțamita cea mai ferbinte cătră Dumnezeul părinților noștri, cătră Părintele luminilor, căci s'a milostivit a pleca inima Maiestății Voastre spre desrobirea neamului nostru și spre înfăptuirea unității noastre naționale.

Tot astfel vom rosti fără încetare și cuvântul de mulțamită nestânsă cătră înțeleptul nostru Rege și cătră mărita noastră Regină, căci n'au pregetat a îmbrățișa cu adevărată dragoste și cu un eroism ce nu se însămână de nici o jertfă cauza sfântă a neamului nostru atât de mult încercat. Si n'au lipsit a pune în lucrare toate însușirile și darurile minunate, cu care i-a binecuvântat Dumnezeu, numai și numai în serviciul scopului mare de a asigura desvoltarea pașnică, ordinea și fericirea pe sama tuturor cetățenilor credincioși, cari luptă cu vitejie și se jertfesc pentru apărarea Tronului și a patriei în aceste timpuri înviorate.

O pornire de nobilă emulație se ivește acum între cetățenii cei vecni și cei noi ai patriei române. Toți împreună se vor săli a contribui prin ce au mai bun la consolidarea patriei și nu vor lipsi a aduce jertfă curată pe altarul iubirii de Rege, de neam și de țară. În acest întreit sentiment se vor contopi milioane de suflete credincioase, clădind împreună o nebunătăție de apărare împrejurul iubitului nostru monarh.

Sire,
Frații noștri din Basarabia v'au numit *Regele țărănilor*, fiindcă în cunoștință deplină a frumoaselor însușiri, cu care a înzestrat bunul Dumnezeu țărăneimea română, Maiestatea Voastră ați luat în cursul celor mai grele încercări din timpul răsboiului, părinteasca hotărâre de a-i face pe toți de o potrivă părtași tuturor drepturilor și libertăților, pe care un stat condus cu înțelepciune le poate acorda cetățenilor săi devotați. Această hotărâre regală a servit și servește ca un nou in-

demn și pentru alte jertfe, căte ni se vor mai cere de acum înainte, până când Dumnezeul ostirilor, care pune capăt răsboielor, «rupe arcul și sfârâmă lancea» (Ps. 46, v. 10) se va milostivî să ducă la îndeplinire dorința sfântă a Maiestăților Voastre și a poporului întreg, aceea de a fi Regele păcii, al dreptății și al iubirii.

Căci pacea este adeverata binecuvântare cerească. Dreptatea este puterea prin care se consolidează tronurile și se înalță popoarele. Iar iubirea este legătura cea mai sfântă și mai biruitoare. După cuvântul apostolului Pavel, ea este însăși legătura desăvârșirii.

Sire,
Mărită Doamnă!

In această legătură a desăvârșirii vor rămânea inimile noastre contopite pentru totdeauna cu inima părintească, atât de milostivă, a M. M. Voastre. Cu ajutorul ceresc al acestei puternice legături, întemeiate și pe credința tradițională a poporului nostru, nădăduim a ne putea învredni și în viitor de darul de sus, care se revarsă acum cu atâtă îmbelșugare din minunata seninătate a acestei zile, și a face să se îndeplinească cuvântul Scripturii: «Dumnezeu este iubire și cei ce petrec în iubire, petrec în Dumnezeu și Dumnezeu întru dânsii».

Prin iubirea și legătura sufletească dintre diferitele părți răslețe ale neamului nostru am reușit să înfrunta toate greutățile și primejdile trecutului, care nu ne-a îngăduit să fim toți laolaltă sub flamura ocrotitoare a mândrului nostru tricolor.

Dar Atotputernicul Dumnezeu a fost atât de milostiv față de neamul românesc: a scris tricolorul nostru în curcubeul cu care împodobește norii cerului și despre care ni spune că este semn de legătură veșnică între noi și El. Aici trebuie să căutăm cheia pentru deslegarea tainei: cum au putut rămânea zădarnice toate încercările dușmanilor seculari de a smulge tricolorul nostru din coșula fetelor și de la brâul flăcăilor? Fiindcă aceste încercări erau îndreptate, nu numai contra poporului nostru, ci și contra milostivului Dumnezeu, care ni-a dat acest semn de veșnică legătură cu toți frații români: tricolorul nostru!

Sub adumbrarea cerească a sfântului nostru tricolor și supt părinteasca obla-

duire a M. M. Voastre nu vom conține toți împreună, preoți și popor, a înălța, din straja dimineții până în noapte, rugăcijunea noastră izvorată din credință și iubire, ca Dumnezeul milostivirii, Domnul cel tare în răsboie — precum îndreaptă pornirea apelor spre mare, precum adapă pământul și face să rodească glia, — tot astfel și părinteasca iubire, de care știm că este plină inima M. M. Voastre, să o reverse ca o ploaie binecuvântată asupra poporului nostru întreg, ca toți împreună într'un gând și într'o simțire, să putem fi părtași de mila păcii și jertfa laudei, strigând din adâncul inimilor:

Să trăiască M. Sa, iubitorul nostru Rege Ferdinand I-iu!

Să trăiască M. S. încântătoarea noastră Regină Maria!

Să trăiască scumpa odrasă, principesa Illeana!

Să trăiască augusta noastră Dinastie și să înflorească în veci de toți iubita patrie română!

Primejdia unui nou răsboi

Ziarul francez *Le Temps* scrie:

In momentul de față, numai doi aliați pot asigura Germaniei recăștigarea drumului său spre orient. Acești aliați sunt social-democrații dela Viena și bolșevicii dela Budapesta.

După cum pe vremuri germanii s-au folosit de bolșevismul rusesc să împartă Rusia în două, să forțeze România a semna pacea dela București și să pună stăpânire pe flota rusă din marea Neagră, tot așa și azi caută să se folosească la fel și de bolșevicii unguri, pe care îi ajută și cu bani și cu muniționi.

Se spune că ungurii au o armată de 80,000 de soldați bine echipați și provăzută cu muniționi din belșug. De unde aceste muniționi? Nu este un secret pentru nimeni că ele provin dela vechea armată a mareșalului Mackensen, care pe lângă muniții a mai furnizat ungurilor și ofițeri de comandă.

După informațiunile oficiale, germanii adună trupe nu numai în Silezia de sus contra polonezilor, dar și în sudul Bavariei contra ceho-slovacilor. Pe de altă parte

propaganda germană face progrese uimitoare în Ucraina, unde bolșevicii sănătătoaja să încearcă din nou unirea cu ungurii prin Galicia. Ear social-democrații dela Viena afectând uimirea lor față de condițiunile de pace, cer cu mai multă insistență ca oricând unirea Austriei germane cu Germania.

In fața acestor perspective ziarul *«Le Temps»* atrage atenția serioasă a celor însărcinați cu garantarea păcii și propune ca o primă condiție de ameliorare a situației: dezarmarea completă atât a ungarilor, cât și a bulgarilor.

Extras din ordonația Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comentă, în orice chip, știri fie adevărate, fie înimaginare, sau păreri relative la operațiunile de răsboi, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când taptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de răsboi.

Nr. 3246/1919 Școl.

Notă

Stipendiștii din fondurile arhidiecezane sănătătoaja provocări să-și legitimeze sporul în studii în anul școlar 1918/1919 până la 30 Iunie a. c., st. vechi. Cei ce nu se vor legitima prin trimiterea testimoñilor școlare în original sau în copie autentică, vor fi lipsiți de stipendiile avute.

Sibiu, din ședința consistorului arhidicezan ca senat școlar, ținută la 30 Mai 1919.

Consistorul Arhidicezan.

FOIȘOARA

Catechismul bunei creșteri

— Pentru mamele noastre —

(Urmare)

VII. Anul al doilea a lui Nicușor

1. Mâncarea și beutura lui Nicușor

Copilașul poate umblă, are și câțiva dințiori. In multe case se zice: ei vezi, copilul acesta poate sădeala la masă, să mănânce în rând cu cei mari.

Aceasta nu-i corect. Nevasta lui Crișan n'a urmat așa. Până la etatea de un an și jumătate cea mai bună mâncare a copilului este: laptele, gris cu lapte, tăretei, supă de carne. Hrana lui Nicușor este aceasta. Mai primește verdețuri fierte bine, strecurate.

Dela un an și jumătate primește primadată carne, dar numai pușină și sfârmișă, ca la puișori. Lui Nicușor nici nu-i prea place, de aceea nu-i fac silă.

Mâncări pipărate nu-i dau, nici acre sau prea unsuroase. Astfel de mâncări nici pentru copiii mai mari nu sunt potrivite.

Beutura lui e laptele și apa proaspătă. De altfel și ceilalți frățiori nu beau decât apă din izvor. Nu-i vorbă, mulți părinți au obiceiul să le dea și beutura spirtoase: «Ca să mai prindă putere! Să se facă voinici ca călărașii!». Părinții cu voia își otrăvesc copiii. Căci beuturile spirtoase strică sănătatea și mintea copiilor, făcându-i greoi la învățatură.

Acum și Nicușor are loc la masă, îl deprind la ordine, curătenie. și el mănâncă de 5 ori la zi ca ceilalți: afară de cele trei mâncări principale la 10 ore înainte de amiaz și la 4 după amiaz mai ia câte o mică gustare.

2. Nicușor va fi fecior voinic

Dorința și grija mamei cea mai mare a fost ca Nicușor să fie sănătos și să se desvoalte bine. De aceea nu-l-a giugiluit mult mult, ci la deprimă și la frig și la căldură.

Natural treptat și cu socoteală. Iarna ca să-i fie cald l-a imbrăcat cu pantalonași, cu rochiușă, apoi în picioare cu ciorapi călduroși și papucei. Primăvara ceva mai ușor, iar vara

l-a lăsat să alergă desculț, în rochiușă și în căldurile mari chiar înmormântă.

Căte odată Nicușor pică. Se uită împrejur și dacă nu vede pe nimeni, se ridică, și se joacă mai departe. Să întâmplă să pice înaintea mamei atunci a început să plângă. Micul strengar voia să fie giugiluit. Mama zâmbind i-a zis:

— Sus voinice, militarește!

Nicușor s'a deprimă, să nu mai pue seamă pe căte-o mică trânteală, sau lovitură.

Cu apă rece încă s'a obicinuit, din bună vreme. In toată dimineață se spală cu apă rece. De două ori în săptămână la și băie caldă de 25 grade R.

Grumazul, capul nici odată nu il învelesc în năfrâmi; căciulă încă nu poartă; lasă să-l ajungă aerul curat.

3. Nicușor e ferit de nenorociri

In fiecare an sute și mii de copii se prăpădesc din cauza nenorocirilor provenite de cele mai multe ori din negrija și nepăsarea părinților.

Nicușor e ferit de astfel de nenorociri. In curtea lui Crișan e o ordine și o curătenie de toată minunea. Gardina dela fântână este înaltă

Stiri din Bănat

Dacia scrie:

— Sârbi au ținut zilele acestea o mare întrunire la Timișoara, în scop de a protesta împotriva revendicărilor României asupra Bănatului. Numărul celor cari au răspuns la chemare nu trece de 500.

La întrunire au vorbit mai mulți fruntași sârbi. S'a remarcat, că asistența nu era deloc insuflețită. Aceasta se explică prin faptul că, majoritatea celor prezenți erau plătiți cu 10 coroane pe oră, ca să asiste la întrunire.

S'au expediat telegramme prințului regent, conferinței de pace, și președintelui Wilson.

— Directorii băncilor și fabricilor din Timișoara au plecat în ziua de 12 c. la Belgrad pentru a prezenta guvernului sârb un memoriu, în care cer să inceteze ridicarea și transportarea în Serbia a instalațiunilor și depozitelor dela fabricile din Timișoara.

— In timpul din urmă, sârbi au început să facă propagandă pentru plebiscit în chestia Timișoarei. Cu această propagandă a fost însărcinat un căpitan sârb, care se află la Timișoara.

— In zona ocupată de trupele sârbești relațiunile dintre români și sârbi se înăspresc din zi în zi.

Limba românească în magistratură

Revista Dreptul, acum apărută, scrie următoarele:

In corpul revistei publicăm un articol, datorit dlui Ioan de Preda, despre «întrebuițarea limbilor în magistratură». Autorul este de părere, că pe întreg teritorul țării noastre, în magistratură nu poate să fie decât o singură limbă oficială și aceasta trebuie să fie limba românească. Totuși, în județele în care a cincia parte din populație se compune din indivizii unei alte națiuni, aceștia precum și avocații lor, să se poată folosi în fața oricărei instanțe judecătoarești de limba proprie.

In aceeaș chestie, dl Victor Onișor, secretar general la interne, mărturisește o credință și mai radicală. In articolul pu-

blicat în Revista de drept Nr. 2. D-sa arată, că «în raporturile speciale de limbă din Transilvania și Bănat, având în vedere principiul enunțat la Alba-Iulia, ca fiecare să fie judecat în limba sa și prin oamenii din sănul națiunii sale (?), nu se poate închipu în justiție întrebuițarea unei singure limbi», ci «se va întrebuiță, în afară de limba românească, limba germană, ca limba concetătenilor sași și șvabi, limba maghiară, ca limba concetătenilor săcui și unguri, și limba sârbească în părțile Bănatului». Deci «egală îndreptățire a tuturor limbilor înaintate legii». Dl Onișor cere lămurit: «întrebuițarea limbii națiunilor celoralte nu numai ca limbă de judecată în actele procesului, ci și ca limbă de administrație». Mai precis: judecătorii ne-românești acolo unde locuiesc alte națiuni.

Semnalăm aceste păreri, pentru a le combate cu toată energia.

Nu credem că în adunarea națională dela Alba-Iulia s'a gândit cineva să întunecă caracterul național al viitorului stat românesc prin introducerea atâtăor feluri de judecătorii pe teritorul Ardealului și al Bănatului, câte națiuni conlocuitoare sănt. Dreptul fiecarui cetățean de a se folosi de limba proprie în contactul său nemijlocit cu justiția, asta da. Dar atât și nimic mai mult. Nu știm să fie undeva altfel. Justiția și limba ei oficială e una singură și aceeaș în oricare țară de ordine din lume. Aproape jumătate din locuitorii Statelor Unite ale Americii nu sănt englezi, totuși milioanelor de francezi, germani ori italieni de-acolo nu li-a venit niciodată în minte să ceară judecătorii deosebite pentru validitatea limbii lor naționale. Si tocmai președintele Statelor Unite, dl Wilson e acela care a inspirat hotărârile noastre dela Alba-Iulia. De ce am fi noi mai catolici decât Papa?

Nicări nu se oglindește mai limpede unitatea statului, ca în justiție. Ori, dacă am primi părerea dlui Onișor, ar însemna să cântăm o veșnică pomenire acestei unități. România-mare și românească ar fi numai pe hârtie. In realitate am avea aici un nou Babilon al limbilor. Căci aici am ajunge, dacă, urmând firul logic al argumentației dlui Onișor, am creia judecătorii cu limba oficială ungurească (în săcuime și părțile ungurene), săsească (în Ardeal), șvabească (în Bănat), sârbească (în Bănat),

Mama, lui Nicușor și celorlalți copii, le dădeă cina cu o oră mai de vreme; și că nu e bine ca copii să se culce îndată după masă. Copilașii erau deprinși cu bunul obicei de a se culca de vreme și a se scula de dimineață. Primăvara și vara e placere să te scoli des de dimineață.

5. Odaia copiilor

Intre multe lucruri bune ce erau la curtea boerului, mamei lui Nicușor ii plăcea mai mult odaia copiilor. Era întocmită cu mult gust, aşezată spre mișăzii cu ferestrele spre grădiniță cu flori, de unde primăvara, când mălinul (și celealte tufe) erau în floare se ridică un aer parfumat.

Tot ce era în odaie, era simplu; vopsite astfel, că cu o cărpă udă se putea curăși să nu rămâne un fir de praf.

Doamna casei ținea mai mult la odaia copiilor decât la salonul, unde încă erau lucruri de-ți fugeau ochii privindu-le.

Mama lui Nicușor se găndeau adeseori, căci copilași sunt siliși să doarmă earnă în aerul otrăvit din odaie unde locuesc 6–10 oameni, unde în foarte multe cazuri își are adăpost cloșca, cățelul și pürcelul; căci săraci, la orașe,

ucraină (în Basarabia, Bucovina și Marasmurăș), rusească (în Basarabia), bulgărească (în Dobrogea și Basarabia), evreiască, germană, armeană și țigănească (în toată România mare). Pe deasupra ar trebui să creiem tot atâtea ministere de justiție și tot atâtea facultăți juridice care să crească pe viitorii judecători și avocați ai diferitelor națiuni. Fiindcă îndată ce recunoști unei limbi străine drepturi aşa de largi în țara ta, trebuie să-i dai și posibilitatea de dezvoltare...

Aceleași perspective ne fac să nu împărtăşim nici părerea dlui Preda cu privire la dreptul avocaților străini de a se folosi, în justiție, de limba lor. Avocatul este un factor auxiliar al justiției, prin urmare, al statului, și în această calitate el e obligat să întrebuițeze limba oficială.

Dar vom avea ocazie să mai revenim asupra acestei chestiuni aşa de delicate și de hotărâtoare pentru viitorul noului stat românesc.

Congresul Medicilor în București

Duminecă la orele 11 a. m. s'a ținut un parastas în biserică Mihai Vodă în pomenirea medicilor morți.

După aceea s'a inaugurat localul Asociației medicilor din strada Isov 14.

La 3 d. a. se deschide congresul.

Asistă MM. LL. Regele și Regina, A. S. R. Prințipele Carol, și dl ministrul de interne Márzescu.

Dl Dr. Mirinescu, președintele Asociației, vorbește despre interesul și afecțiunea care o poartă M. S. Regele corpului medical.

Aduce omagii de recunoștință medicilor, morți în urma epidemilor, — în număr de peste 300.

Se dă cuvântul dlui Dr. Ion Jianu, secretarul general al Asociației medicilor, care face darea de seamă a activității comitetului pe timpul de campanie.

Dl Dr. Atanasiu, dă citire bugetului Asociației. Se aprobă.

Dl Dr. Costinu citește apelul pentru ridicarea unui monument medicilor căzuți pe altarul Patriei.

Se alege președinte al congresului dl profesor Dr. Sion, care ia cuvântul aducând elogii suveranilor noștri.

Propune ca vice-președinti pe dnii colonel Dr. Butoianu și Dr. Iacobovici, ear din țările alipite pe dnii Hațeganu din Transilvania, Dr. Denewski din Bucovina, Dr. Vărzariu din Basarabia.

locuiesc împreună cu copilașii în pivnițele și podurile caselor. Ce bine e la sate. Copilașul săracului se bucură ca și al boerului de bunătatea aerului, luminei și libertății de a se mișca. Viața la țară pentru copii e adevărat rai!

6. Momente din viața lui Nicușor

Mama dar mai ales Marioara a însemnat într'un caiet *momentele* mai însemnate din viața copilașului: Cum și când s'a născut; cât a cântărit; cum a progresat mai târziu. De căteori sugea la zi, cât și când a primit primadată hrana artificială. La ivirea primilor dinți (data) cum s'a simțit. Când l-a înțărcat; când l-a vaccinat și cu ce rezultat....

Dar să spicuim câteva:

Când s'a născut, *vederea* și *auzul* copilașului erau foarte slabe, după puțină vreme însă observă și urmărește lumină. *Gustul* și *miroslul* la început nu-i erau desvoltate: putea deosebi frigul, căldura, simțea durerea, foamea și setea.

Nicușor la etatea de 3–4 săptămâni începu să surâde și mai ales desmerdăriile celor din prejur ni le răsplătește cu căte un zâmbet de mic îngeraș. Dela luna a 2-a începu a-și ridică căte puțin căpșorul, mai ales atunci când era culcat

și are de-asupra ușă, aşa că nu poate pică nimeni. Coasa, sapele, hărletele, sau alte unelte nu stau imprăștiate prin curte. Scânduri cu cuiele în ele, sau alte lemnne ascuțite nu le găsești aruncate prin curte sau pridvor. De către stradă este o îngădire bună, iar portița este totdeauna închisă, aşa că câni de pripas, porci streini nu pot intră, iar copilașul nu poate ești la stradă ca să-l calce vre-o căruță sau vreun cal sau bivol speriat.

In casă cuțitele, furculitele sănt ținute într-un loc. Chibritele sănt puse la pază bună. Cu un cuvânt: Nicușor e ferit de nenorociri.

4. Somnul

O condiție principală a sănătății copilului este și odihnă. In primele zile Nicușor mai mult dormea. Mai târziu râmânea tot mai mult timp treaz. Spre sfârșitul anului prim dormea 15–16 ore, in anul al 2–4-lea are lipsă de 14 ore de somn. Somnul dela amiaz ii priește mult. După baie încă doarme linistit.

Copilul sănătos are somn adânc, putem intra fără grija în odaie, el nu ne simte; asemenea când aprindem lampa, când ne aplecăm asupra lui.

Ca președinti de onoare se proclamă dñeile Ecaterina Cantacuzino, Al. Cantacuzino, dnii miniștri Mărzescu, Maniu, Inculeț, Pop și a.

Se dă cuvântul lui profesor Babes, care recomandă corpului medical a se desface de tot bizantinismul și politicianismul de până aci, urmând numai sferele senine ale științei.

Dl G. Mărzescu, ministrul de interne, vorbește despre protecția tuturor copiilor.

Dl Dr. Hațeganu, reprezentantul medicilor din Ardeal, vorbește despre strângerea legăturilor dintre medicii din Ardeal cu cei din Regatul vechi, pentru combaterea boalelor contagioase care seceră masele poporului nostru.

Dl Dr. Irimescu face raport despre protecția copiilor.

Arată, că părinții trebuie să supună examenului medical pe copiii lor, când trec pe pragul căsniciei. Vorbește despre mortalitatea mare, care a rărit populaționea rurală.

Enumeră cauzele, care sunt numeroase și indică remedierea ce trebuie luate.

Termină spunând că societatea care să înființeze astăzi pentru protecția copiilor, să fie numită «Prințipele Mircea», și roagă pe M. S. Regina Maria să primească prezidenția de onoare.

La chestiunea surorilor de ocrotire

— Conferință ținută în 25 Mai 1919, în sala Asociației —

Doamnelor și domnilor! Am fost invitat să-mi spun părerea cu privire la înființarea instituției surorilor de ocrotire. Am primit invitația cu placere. Imi voi spune părerea din punctul de vedere medical, pe baza experiențelor mele, și numai îci-colea voi atinge și punctul de vedere social.

In cursul veacurilor poporul nostru a avut un prieten bun, care i-a ajutat să bâruească în luptă ce o purta cu oaspeții nechetați, vărăți printre noi care nu doriau altceva de cât să ne scoată din moșia strămoșească. Acest prieten bun a fost sporul național al populației. Din veac în veac numărul Românilor creștea și în mod natural punea piedici invaziunii străinilor. Durere însă acest noroc al nostru în deceniile din urmă a început să ne părăsească; a scăzut natalitatea, mai bătător la ochi în părțile Bănatului, a crescut mortalitatea îndeosebi în Munții Apuseni și în părțile Bihorului astfel că statistică din 1910 pentru cei 10 ani din urmă arată la România un spor abia de $7\frac{1}{2}\%$ față de un spor al celorlalte neamuri de cel puțin $8\frac{1}{2}\%$. Vă puteți ușor închipui cum stăm astăzi. Răsboiul mondial a cerut jertfă fără sămă dela toate popoarele, dar atât de la neamul românesc poate dela nimeni. Oamenii noștri, cei mai sănătoși oameni ai noștri, au fost puși în rândul prim al luptătorilor, și tot ai noștri au fost trimiși cu predilecție la lucru în tranșee. În satele noastre nu mai găsai decât femei

moșnegi și copii. Cât va fi de mare paguba noastră în oameni, astăzi nu se poate ști exact dar așa cred, că nu voiu fi departe de adevăr când voi zice, că numărul Românilor din toată monarhia austro-ungară a scăzut pe urma răsboiului mondial cu circa $\frac{1}{2}$ milion. O cifră îngrijitoare când ne cugetăm, că nici altcum nu am fost noi prea mulți.

După toate răsboiele să observat un spor mai mare al populației, mă tem însă, că după răsboiul mondial nu va fi aşa. În satele noastre, pe urma răsboiului, s'au răspândit o sumedenie de boale, care înmulțesc numărul morților și scad natalitatea, mai ales acel fel de boale să răspândit, care nu ucid pe cel bolnav, dar fac cu neputință sporul natural al populației. Acest rău să a putut constata deja cu mulți ani înainte de aceasta, acumă însă e direct însăjumător.

În cunoașterea și în conștiința acestui mare rău resortul ocrotitorilor să a hotărât să ia măsurile de apărare și îndreptare. Cea mai frumoasă și cea mai folositore măsură în această direcție mi-se pare mie a fi instituția surorilor de ocrotire, o instituție nouă la noi, cunoscută însă la alte popoare cu mult înainte de aceasta. — Am ferma convingere, că surorile de ocrotire, bine alese și bine instituite, vor fi pe lângă unitatea națională cea mai mare binefacere ce ne-a putut aduce groaznicul măcel ce să a petrecut înaintea ochilor noștri.

Dintră popoarele, care locuiesc prință noi, poporul sănesc este acela, care a circa 25 ani înainte de aceasta a înființat instituția surorilor de ocrotire, bine înțeleș, în cadrul bisericei lor, dar nu fără ajutorul material al statului maghiar. Am avut ocazie să cunosc marile servicii ce aceasta instituție a adus și aduce poporului sănesc. De sigur mulți dintră D-Voastră își mai aduc aminte de epidemii de tifos ce în toamna anului 1905 și în iarna anilor 1908/9 a bântuit în orașul nostru. Epidemii, care au băgat groază în lume, aşa fel că fugau oamenii de Sibiu ca de un oraș plin de ciumă.

Vedeți, epidemii acestea mi-au dat ocazie să cunosc de aproape și să pot apreția pe deplin instituția surorilor de ocrotire. Ori unde mergeam în casă săsească, dacă nu în ziua primă, dar cu siguranță în ziua a doua, întâlniam o soră de ocrotire, care aștepta pe medicul curant, ca să primească îndrumările de lipsă. Dar și până la sosirea medicului ea se interesă de aproape de locuință, de asternutul bolnavului, și căuta ca se încredește de lipsurile îngrijirii bolnavului. Ea a venit trimisă de oficiul parohial săsesc; ea venia și a două zi, în toate zilele până la însănătoșarea bolnavului, zilnic de două ori, măsura temperatură bolnavului și o însemnă pe o tabelă, în care nota și alte observații cu privire la starea bolnavului, ea execută fricțiunile și oblojile prescrise de medic, îngriji de strictă observare a dietei și de luarea punctuală a medicamentelor. Sora de ocrotire era o garanție, că sfaturile medicului nu vor fi zădărnicite prin

împăcierea rudeniilor și prin amestecul vecinilor săfătoase, cari nu lipsesc la astfel de ocazii. Sora de ocrotire unde vedea, că săracia e mare, raporta oficiului parohial, care la rândul său se îngrijea, ca bolnavul să primească în fiecare zi o porțiune de lapte și de supă. În frunte cu familia parohului o mulțime de alte familii cu dare de mâna, la îndemnul pornit dela oamenii bisericiei, pregătia și distribuia de ale măncării bolnavilor săraci, cari nu mai încăpeau în spitale. Câtă măngăiere și câtă ușurare pentru bieții oameni! În același timp, trebuie să zic câtă durere sufletească pentru mine, care nu vedeam la noi nici barem începutul unei astfel de organizări, rămânând ca și în veacurile de întunecime totul la voia întâmplării, la voia singuraticelor și rarelor suflete nobile ce se mai găsia și printre ai noștri.

Mă cuget, dlor și dnelor, și la prețioasa conlucrare a surorilor de ocrotire, la combaterea mortalității copiilor lactanți și după întârcare, a copiilor mici în general. În primele zile ale vieții, ba chiar în primii ani ai vieții sănătatea copiilor e foarte pericolată, un mic neajuns poate curina firul vieții. E colosal numărul copiilor, care pier deja în primul an. Astfel o statistică de toată încrederea, statistică unui stat unde instituția surorilor de ocrotire este deja în vigoare și unde statul și societatea lucrează conștient mână în mână combătând mortalitatea, a găsit, că din 100 de morți 40 sunt în vîrstă sub un an. La noi cu siguranță jumătate din decese cade pe etatea copiilor lactanți. Căutând după causele acestei împrejurări, vom constata, că mai toate își au originea în neprecepere femeilor. Astfel e fapt, că aproape toți copiii pe care sătenele noastre nu-i pot alăptă la pieptul lor, se prăpădesc istovită de cataruri intestinale fără sfârșit ori de alte afecțiuni provocate de hrana necorăspunzătoare etății. — Cine n'a auzit de marea mortalitate a copiilor în lunile de vară? O fi ea vinovată și căldura cea mare și microbii, care vara se înmulțesc ca ciupercile după ploi calde, dar vinovatul de căpetenie tot nepreceperea mamelor rămâne. Jumătate din copii bolnavi ar putea fi scăpați — dacă mamele îiar înredinici de o îngrijire bună, pricopută. Dar să nu le facem cap de acuză; așa s'au pomenit, așa le-au învățat mamele lor, iar bătrânele satului s'au îngrijit, ca să se perpetue zicala: cine mai are zile, acela scapă de boală, scapă de moarte.

Inchipuiți-vă acumă, că într-o comună oarecare am avea o conștiință soră de ocrotire, care încă înainte de facere ar instruia pe viitoarea mamă cum să se îngrijească pe sine și pe copilul ei, iar în caz de boală ar interveni cu sfatul și cu fapta, în marginile îndatoririlor ei, și când mama nu-și poate singură alăptă copilul, ar iniția și supraveghia câtva timp nutrirea artificială, și în sfârșit la boale cronice ar lumina și îmbărbăta, ca mamele să nu-și piardă răbdarea, speranța: câte vieți, adeșori foarte prețioase, nu s-ar putea păstra și câtă jale nu s'a putea evita prin o intervenție pricopută, stăruitoare, binevoitoare. Intervenție

pe pântece; la etatea aceasta începu a deosebi și sunetele intrătăta, că glasul mamei sau al meu (Marioarei) îl liniștează când eră pornit pe plâns.

La etatea de 3—4 luni copilașul simte plăcere când are o jucărie, pe care o strângă în mânuță, o duce des la gură și plângă de căte ori îi pică sau î-o ia cineva din mâna.

Când eră de 6—7 luni a început să sădă și cu 3—4 luni mai târziu — aşadar la încheereană anului prim — să se ridice, și ceva mai târziu să umble.

Copiii bolnavicioși toate acestea le fac cu întârziere.

După încheereană anului prim a început să vorbească. Copilașul începe a vorbi imitând sunetele ce le aude. Totdeauna să spunem deci numirea lucrurilor respică și de căteori greșește să-l îndreptăm. Copiii care nu pot pronunța anumite cuvinte sau cei gângavi, să facă zilnic exerciții de pronunțare și prin stăruință o să ajungă la rezultatul dorit.

Nicușor totdeauna se prăpădește după joc, vara grămadă de nisip din curte este locul lui cel mai plăcut, unde împreună cu alii tovarăși idică case, palate, tot ce poftesci.

Privirea și jocul (expresia) feței ne arată starea sufletească și trupească a copilașului. Nicușor: totdeauna când e sănătos e vioi, neastămpărat, privește dulce pe cei din prejur; iar când el e bolnav, e abătut, distras, rămâne nepăsător a orice glas de măngăiere.

Copiii triști nu sănătoși, numai copiii bolnavi!

Nicușor și prin plâns spune ce-i lipsește, Marioara care-l înțelege, după puțință îi împlineste dorința coconștialui.

Observarea amănunțită asupra copilașului, îmsemnările acestea petrecute în caet, sunt de un folos real atunci când copilul e bolnav. Din cele spuse de noi, doctorul poate veni îndată în ajutorul micușului.

VIII. Prima copilărie: Anul al 3—6 al lui Nicușor

1. Cum să îngrijim copilul?

Și la etatea aceasta părinții trebuie să îngrijescă copilașii, ca sufletul și trupul desvoltându-se bine, să le fie spre bucurie. Mama lui Nicușor observase, că copiii neîngrijiti cresc ca buruenile dela marginea drumului. Acești

copii mai târziu vor fi o greutate pentru părinții lor și un mare rău pentru societate.

Când a intrat Nicușor în anul al 3-lea, mama și Marioara se ocupau încontinuu cu el. Marioara peste zi, iar mama seara când se întorcea dela curtea boerului îl luă pe genunchi și îl întrebă despre lucrurile de peste zi. La toate întrebările ce le punea copilașul, mama încă răspundea totdeauna fără silă. Față de copilaș nu este ertat să ne arătăm aspri, mănoși; nu este ertat că această arătare, care aleargă vesel spre noi să-! respingem, aducându-ne aminte de cuvintele lui Hristos, să lăsăm copilașii să vie la noi, și când avem timp să le spunem potrivit priceperii lor căte o mică poveste din comoara minunată a neamului nostru pe care le ascultăm și noi, odinioară, cu răsuflarea oprită.

Poveștile să nu fie cu lucruri ce ar neli niști, ar speria, sau chiar ar încrucișa copilașul.

Marioara, la povestit, își cățigase așa de prindere, că fermecă nu numai pe Nicușor ci și pe ceilalți frațiori.

bine văzută, căci ea nu se face în schimbul unui onorar.

Sub impresiunea experiențelor amintite mai sus, edificătoare pentru mine ca medic, dar în acelaș timp dureroase pentru mine ca Român, am sulevat chestiunea în ziar, apoi m'Am adresat la finea anului 1912 către Consistorul arhidiecezan au rugarea, ca să inițieze organizarea în cadrele bisericei, a carității publice, cugându-mă la un serviciu analog cu cel al surorilor de ocrotire.

Din această scrisoare cu voia D-Voastre citez următoarele: «Părerea mea este, ca consistorul arhidiecezan, pentru început: 1) să oblige prin un circular pe toți preoții a cerceta pe bolnavi căt mai des, dând sfaturi igienice cu privire la curătenie, la dietă, etc. și a face în fiecare an raport special despre acest fel de activitate; 2) să provoace parohiile din orașele cu industrie și comerț, ca să înființeze azile, în care muncitorii gr.-or. să-și poată adăposti copiii de dimineață până sara în zilele de lucru, 3) să inițieze înființarea a câtorva orfelinale pentru copiii de amândouă sexe».

Scrisoarea mea nu a rămas fără răsunet. Consistorul arhidiecezan, aprețând pe deplin importanța ideei suleve, a numit o comisiune care să studieze detaliat chestiunea din toate punctele de vedere. Mă măgulesc a crede, că toate bunurile folosite prin scrisoarea de sub întrebare, ar fi fost realizate, dacă nu venia răsboiul, care ne-a desconcentrat pentru moment și a făcut, ca inimile noastre să bată puternic pentru intruparea altui ideal, visat și așteptat de zece veacuri. Dar bine a făcut răsboiul mondial că a isbucnit, caci relele ce ne-a hărăsit vor fi incomparabil mai mici de cum este profitul nostru. Am căștigat unitatea națională și am ajuns, ca chestiunea carității publice — cum și ziceam eu — să încapă pe mâni mai pregătite pentru acest scop și mai în putință de a o realiza, de cum putea să o facă organismul nostru bisericesc, ale cărui forțe erau sleite de lupta ce trebuia să poarte pentru conservarea noastră etnică.

Dintră cele trei propuneri, ce am fost făcut consistorului nostru arhidiecezan, a treia a fost mai norocoasă, căci nevoie arătoare, înmulțită și de răsboiul mondial, au scos-o la îveală cu putere elementară. Deja la începutul răsboiului s'a pornit o puternică mișcare în sânul ambelor, biserici naționale pentru înființarea de orfelinale, în rândul prim pentru orfanii din răsboi. Ca rezultat al acestei mișcări astăzi avem două orfelinale, în Sibiu și în Blaj, pe lângă unul mai vechiu în Brașov, cari aștepta numai să fie amplificate cu sprijinul statului și al societății.

In paranteză observ numai: Ziariștă noastră de atunci a rămas pasivă față de această inițiativă, înțeleg în întregime chestiunea carității publice. Dar nu i-am făcut și nici nu-i voiu face cap de acuză. Ziarele noastre erau prea angajate în luptele politice ce se purtau cu dușmanii noștri seculari. Astăzi însă mai rămânând pasivă, ar cădea sub altă judecată.

2. Cum se purtă Marioara cu Nicușor

Dacă voim, ca copilașul să se apropie de noi cu dragoste, trebuie să ne purtăm cu el frumos și cu răbdare. Micile greșeli ale copilașului să nu ne strice liniștea, să nu scoată din sărite, ci mai bine să ne dăm silință a le înțelege, căci toate faptele copilașului sănătos pornesc din instinctul înăscut care-l face să nu aibă astămpăr. Dacă copilașul este prea sglobiu, nu este ertat a-l pedepsit. Mamele acelea nu fac bine cari opresc copiii sglobii de a se jucă cu alții, sub cuvânt să nu se «strice». Acești copiii simt o necesitate a se jucă cu alți tovarăși.

Copilașii nu-și prea dau seama, ca cei mai mari, de seriozitatea locului, de rânduială, sau că anumite lucruri se pot ușor strica. Ei sunt în stare și în biserică să fie fără astămpăr, iar în oadă răscolec tot fără să le pese, că numai mai înainte să făcut curătenie. Cauza acestora e în parte neștiința lor, iar în parte în firea lor care li îndeamnă la lucru, la mișcare. E greșit ca copilul să audă neîncetat «asta nu-i ertat», «de ce faci asta»? Copilul trebuie să aibă libertate, grijind însă ca în calea lui să nu fie lucruri cu care nu e bine să să se joace

De marele folos al surorilor de ocrotire m'am putut convinge și în toamna anului 1918, cu ocazia unei mari epidemii de influență spaniolă. Ca pretutindenea în țară, epidemia a isbucnit și în orașul nostru, necruțând nici internatul Asociației, care adăpostea circa 80 eleve. Mai bine de jumătate dintră ele s-au îmbolnăvit de această boală primejdioasă, unele destul de grav. Dar mulțumită îngrijirei ce li s'a dat și îndeosebi mulțumită ajutorului ce ne-au dat unele surori de caritate, dintră 55 bolnave nu am pierdut pe nici una. În Sibiu în general nu a fost o mortalitate prea mare, tocmai mulțumită instituției surorilor de caritate. În acelaș timp la sate pierdeau oamenii cu ridicată; îndeosebi cei fără îngrijirea necesară, nu au fost puține familiile unde au pierit jumătate din casă. Să mă credeți, dlor și dnelor, că numărul deceselor ar fi fost foarte redus, dacă am fi avut pretutindenea surori de caritate.

Sora de caritate nu se mulțamia numai să ia dispoziții cu privire la curătenie și ordine, atât de necesară în odaia unde zace un bolnav ce sufere. Ea însăși punea mâna, aducea în ordine așternutul bolnavului, ba și al celorlalți din casă, mătura, ștergea pravul, bine înțeles, îndeosebi unde bolnavul era capul femenin al familiei. Nu odată am fost plăcut surprins văzând deosebirea mare intră aspectul de eri și astăzi al locuinței bolnavului.

Toate acestea, fără îndoială, aveau o binefăcătoare influență asupra bolnavei, care era liniștită văzând, că locuința ei, că copiii ei nu sănt părăsiți; cei sănătoși, la rândul lor, așteptau cu paciență rensănătoșarea bolnavei.

Acest fel de activitate al surorilor de caritate creiază oarecare legătură sufletească întră ea, bolnav și familia acestuia, precum și întră aceia, în numele căror ea apărea în casa bolnavului; el întărește legăturile ce trebuie să existe întră diferențele straturi ale societății, pe cei de sus și cobaoră în casele celor nevoiași, iar pe aceștia li face să privească mai cu încredere către cei favorizați de soarte, pregătește și consolidează solidaritatea ce face taria unui neam, garantează mersul tuturor manifestațiilor unui neam, în timp de pace și în timp de răsboi.

Activitatea surorilor de caritate are hotărât o influență educătoare, din punct de vedere și social și național.

«Inimile se leagă mai strâns în zilele de restrînte de căt în cele de bucurie», scrie acea regină, care se mai zice și mama răniților.

După încordări de veacuri am ajuns noi generația de azi să ne vedem toți Români la un loc; după multe veacuri de umilire am ajuns în fine în șirul națiunilor mai de seamă. Acest noroc și această cinste ne impune mari îndatoriri, dintră cari cea mai de frunte este că să grijim, ca starea politică actuală să rămână pentru vecinie. În acest scop trebuie să facem tot posibilul, ca sporul proverbial al Românilor să reinvieze. Numai un neam sporic poate ține piept cu concurența vremilor. Cum însă creș-

După cum am mai spus, Nicușor, totdeauna era lăsat să-și petreacă după voie. Curtea era mareșoară, iar grămadă de nisip îl primea cu drag împreună cu celorlalți tovarăși. Ochiul mamei sau al Marioarei îl urmărează totdeauna de-aproape.

3. Pilda bună

La creșterea copilului e de lipsă să ne folosim de un mijloc pe căt de simplu, pe atât de cu folos: *pilda bună*. Totdeauna purtarea părinților să fie de model copiilor, ca ei să nu învețe purtarea rea chiar din casă. Să grijim, ca copilul să nu-și însușească nimic rău dela cei mari. Să nu vorbească vorbe urăte, să nu le zică prietenilor vorbe de ocară, să nu înjure căci aceasta e dejositor și pentru cei în etate, pentru copii. După munca obosită de peste peste zi să păstrăm cinstea căminului care ne îmbie odihnă și recreare. Să nu aducem în locuința noastră atmosferă infectă (otrăvită) a căciuniei; nici să folosim față de membrii familiei schimbul de vorbe obișnușit acolo, căci copilul care învață iute, mai târziu e în stare, să se poarte și el așa cu părinții. Precum îl doare pe părintele dacă copilul să poartă necuvântios cu el, asa se simte el de fericit când și la adânci bătrânețe și dă cinstea cuvenită.

(Va urma).

tereza poporaționii să în raport direct cu natalitatea și mortalitatea trebuie să nizuiam a garanta sporul nașterilor și a reduce mortalitatea.

Ori căt am sporit numărul medicilor, fără înființarea instituției surorilor de ocrotire, inițiată cu atâta zel și pricepe de secretarul general al resortului ocrotirilor sociale, succes deplin mulțumitor nu vom putea obține. Sunt un aderent convins al acestei instituții și dacă statul român ori dacă societatea românească nu va da sprijinul moral și material, face — aş putea zice — un mare și neierată păcat național.

Dar nu numai regresul numeric al poporului nostru să ne îndemne a pretinde cu insistență și fără încetare înființarea instituției ce ne preocupă, ci și faptul destul de trist, că în multe părți poporul nostru decade trupește și sufletește. Domnul dela masa verde nu au ocazia să vadă căi nevoiași numără neamul românesc din aceasta țară. Dar noi medicii și vedem zilnic, noi cu durere constatăm, că numărul lor merge crescând — sporit anume cu numărul imens al invalidilor rentorși din răsboi și promovat de boalele ce răsboiul mondial a sămănat pretutindenea.

Importanța instituției surorilor de ocrotire, bine înțeles, iasă la îveală îndeosebi cu ocazia epidemiei. Dar prețioase servicii pot face femeilor lăuze, familiilor unde se află bolnavii de tuberculoză, copiilor cu afecțiuni cronice, cari desnădăjduesc pe cei din casă și fac de-și pierd răbdarea atât de necesară la îngrijirea boalelor de durată mai lungă.

Dar, dlor și dnelor, instituția surorilor de ocrotire va avea și o influență morală și civilizatoare. Va deda pe oamenii noștri la ordine și curătenie; cu graiul și cu fapta le va arăta, că sănătatea mai bună este de căt tot aurul lumii și că trupul sănătos mai bun este de căt averile lui Iov. Ea va pregăti conștiința mulțimii, că e o datorință etică și socială a individului să-și păstreze sănătatea, datorință către sine, către familie și către neam.

Toate popoarele în jurul nostru, popoare mai mici, mai puternice, mai sănătoase chiar de căt noi, s-au pus pe lucru. Să nu mai primim uimiști ce fac alții, să punem și noi unărul, să începem și noi o luptă dreaptă cu boalele, cari rod la rădăcina neamului; să nu mai rămânem fataliști din trecut, să nu ne mai încredem orbește în norocul nostru, în noblețea originii noastre, căci s'a schimbat lumea, omul modern — cum spune un mare învățător — începe încă în viață a putrei, tot al 6-lea om moare de tub. pulm., tot al 9-lea de alcoolism și tot al zecelea de carcinom. Contra acestei stări trebuie să începem și noi luptă.

Am pus la ordinea zilei înființarea instituției surorilor de ocrotire, să cerem deci cu toată puterea convingerii noastre, ca această idee prea salutară trup să se facă ori căte jertfe materiale va reclama, căci acestea se vor replăti însușit. Acum, că am ajuns o țară mare, chestiunea sănătății publice trebuie să ne preocupe și mai mult. Un popor mare, o țară mare are și îndatoriri mai mari.

Să nizuim cu toate mijloacele a promova sănătatea publică și în consecvență a crește generații viguroase, căci numai în felul acesta să asigurează viitorul neamului românesc pe sesurile și văile ce astăzi ține în posesiune.

De încheiere, dlor și dnelor, ţin să vă declar, că m'am simțit ca medic și ca Român moralicește îndatorat a-mi spune părearea în o chestiune socială și sanitară cum este aceasta care ne preocupă; că în aceste timpuri istorice pentru neamul nostru — nefiindu-mi dat în alt chip, — baremi cu graiul să promovez tot ce stă în legătură cu sănătatea publică, atât de neglijată până acumă. Mă voi simți pe deplin satisfăcut, dacă căt de puțin mi-a succes a trezi în Dvoastră interes pentru instituția surorilor de ocrotire, instituție care s'a validat așa de mult la alte popoare, și care luând ființă va fi un merit neperitor al generației de astăzi; și fi prea mulțumit, dacă cuvintele mele, roșite astăzi, încă vor contribui la realizarea acestei și frumoase și salutare idei.

Dr. Beu.

Vorbe înțelepte

Nu este alt lucru ca să poată lua mai în pripă iertăciune decât pocăința.

Stirile zilei

Membri noi ai Academiei Române. După cum aflăm din isvor competent în sesiunea generală a Academiei din 1919 au fost aleși dintre ardeleni următorii ca *membri onorari*: P. Sf. Sa Episcopul Cristea, dd. Dr. V. Suciu, Dr. V. Branisce, G. Dima, Vasile Goldiș, Dr. Iuliu Maniu și Fr. Teutsch, ca *membri activi*: Octavian Goga în locul lui George Coșbuc și G. Bogdan-Duică în locul lui Titu Maiorescu, iar ca *membri corespondenți*: Dr. Onisifor Ghibu, și Ioan Agârbiceanu în secția literară, Ștefan Meteș și Zenovie Păclișanu în secția istorică.

Profesori universitari francezi în Sibiu. Mișinea franceză universitară, care a venit în țară pentru organizarea învățământului nostru superior, a sosit Miercuri la ora 10 a. m. în Sibiu, însoțită de 4 profesori universitari români.

Vizita iluștrilor savanți francezi este pentru românii ardeleni o distinsă onoare.

Oaspeților li s-a făcut o frumoasă primire, în toate locurile pe unde au trecut.

Membrii misiunii profesorilor universitari francezi sănt:

1. *Lucien Poincaré*, rector al academiei de Paris.

2. *Charles Diehl*, membru al Institutului, profesor la facultatea de litere din Paris.

3. *Joseph Bédin*, profesor la Colegiul de Franța.

4. *Paul Janet*, director al Școalei superioare de electricitate, Profesor la facultatea de științe din Paris.

5. *Victor Balthazard*, profesor la facultatea de medicină din Paris.

6. *Edmond Meyrial*, profesor la facultatea de drept din Paris.

7. *Maurice Guyot*, subșef al biroului ministerului de instrucție publică.

8. *Farge*, locotenent atașat la legația Franței în București.

Atașați sănt dnii profesori din București: *Aslan, Ursu, Pompei, ing. Iliescu, Brameni*.

Conferință la Asociație. Dl. *Victor Păcală*, profesor seminarial, va ține Duminecă, în sala Muzeului dela Asociațune, o conferință despre *România veche, orașele și locuitorii ei*. Prelegera e însoțită cu proiecții de schiopticon. Începutul la ora 8 $\frac{1}{2}$ seara. Intrarea liberă.

Adunarea generală a Societății de geografie. Societatea regală română de geografie a ținut Duminecă la 9 $\frac{1}{2}$ seara, în amfiteatrul Fundațiunii universitare Carol I. congresul ei anual, sub prezența *M. Sale Regelui* și în prezența A. S. Regale Prințipele Carol.

M. Sa Regele, deschizând ședința, a spus că acum când țara s'a mărit se impune Societății române de geografie să depună o muncă activă pentru studierea pământului românesc reînregit prin sacrificiile și vitejia armatei române. M. Sa dă apoi cuvântul dlui general Iannescu secretarul general ad-interim al Societății.

Dl general Iannescu citește raportul general anual asupra lucrărilor societății și expune situația ei materială îmbunătățită.

Dl general Sc. Panaiteanu, vice-președinte al secțiunii militare, citește raportul secțiunii arătând marele folos pe care l-a avut armata pe urma diverselor servicii care au perfecționat studiul hărților, al fotografiilor din aeroplane și al terenului.

Dl. G. Gorciu, secretarul secțiunii didactice, arată că actualul program de geografie din școale este inferior celui de acum 20 ani. Cere modificarea lui prin introducerea cursului de geografie până în ultima clasă de liceu.

Dl Popescu-Mehedinți încheie seria cuvântelor vorbind despre Hotarele neamului românesc.

Distincție. Părintele Ștefan Meteș, noul membru corespondent în secția istorică a Academiei Române, a mai primit o distincție:

Cartea părintelui Meteș, Istoria bisericii române din Ardeal și Ungaria, vol. I., a obținut premiul Adamachi de 2500 lei.

Catedră de aviatică. La universitatea din Londra se înființează o catedră de aviatică. Se-natul universitar a mai hotărât să întemeieze un institut special pentru studiul aviatiunii.

Stire ziaristică. A apărut primul număr din *Dreptul*, organul unirii avocaților români. Secretar de redacție: Dr. C. Bucșan. Cuprinde: Tară nouă, de Dr. C. Bucșan. Unificarea codului civil, de Dr. P. Poruț. Întrebunțarea limbilor în magistratură, de Ioan Preda, — și alte numeroase și instructive articole. — *Dreptul* apare de două ori pe lună și costă 40 lei pe an. Un număr 2 lei. Redacția și administrația: Sibiu, Palatul Habermann.

După 25 ani, petrecuți în București, ca refugiat în urma judecății ce i s-a făcut în procesul memorandului, dl *Septimiu Albini*, fost secretar al partidului național și director al «Tribunei» cercetând zilele trecute Sibiu și-a adus aminte de societatea meseriașilor noștri, în a căror casă, pe atunci proprietatea Grell, înainte cu un pătrar de veac și-a sărbătună cu mireasa *Aurelia* fiică pie-memoriea în temeietorului «Albini» *Visarion Roman*, a binevoit a dărui în loc de cunună pe cosciugul mult regretatului său cununat *Emanoil Beșa*, fost paroh în Zlatna, suma de 40 cor. la Legațul T. L. Albini pentru ajutorarea copiilor săraci din Cut aplicații la meserii. Pentru prinos exprimă bunului prieten al cauzelor clasei noastre de mijloc, dlui *S. Albini* mulțumite calde: Vic. *Tordășianu*, președintul Reuniunii meseriașilor sibieni.

Contribuiri la fondul jertelor liniiei de demarcare. Din trecut	K 229.860.51
Colectele din București (se vor publica ulterior)	256.437.—
Col. oficiului par. gr. or. Bod	429.—
II. dnei V. Misit	23.845.—
dlul Căpitan Mossora	439.—
of. parohial din Jina	403.—
com. Răusadului	1.075.—
Venitul petrecerii aranjate de protul Cioran, Rășinari	628.—
Col. Reun. fém. rom. Rășinari	935.—
Soc. meseriașilor rom. Orăștie	189.—
Reun. fém. rom. Deva	5.156.20
dna Valeria Robu, Hălmaj	100.—
dl C. Lazar, protopop, Hălmaj	100.—
dna Valeria Lazar, ...	100.—
Colecta dlui C. Lazar protopop	337.—
dna Miș Dr. Bolciș Oradea-Mare	50.—
dna Tia Chiroiu, Sibiu	100.—
Dl Enea Hocman, Sibiu	100.—
Col. primăriei orașului Sibiu	1.647.—
bisericii Hurez	429.—
com. Pazed	91.90
" Lechința mică	141.—
Samșud	345.10
dlui I. Debu, preot, Vulcan	128.70
com. Cristian	538.50
" Adamoși	77.—
" Dămbău	51.60
" Nocrich	90.—
" Sibiel	202.20
Total K 524.025.71	
Enea Hocman, cassier.	

Trenuri la Băile dela Ocna. Între Sibiu și Ocna circulează următoarele trenuri:

Tr. 8418 pleacă din Sibiu la	8.20 a. m.
8405 " " " "	2.00 p. m.
8411 " " " "	4.02 "
8472 sosete la " " "	12.04 "
8406 " " " "	3.37 "
8416 " " " "	8.09 "

Pentru aceste trenuri sănt valabile biletele de vecinătate și biletele de tur-retur.

Dacă cineva voește a călători la Ocna și înapoia cu trenul de *persoane*, este îndatorat a-și scoate bilet valabil pe distanță chilometrică 31—40 (bilet de carton), deoarece biletele de vecinătate și biletele tur-retur pentru tren de persoane nu sănt valabile.

Școala Noastră. A apărut *Școala Noastră* (1850—1916) «Zona Culturală». Cu autorizația Consistorului arhidiecezan de Lazăr Triteanu, potoiereu, asesor Consistorial. Prețul: Cor. 6.—(Lei 4.—). Se află de vânzare în toate librăriile române din Sibiu.

Consiliul Dirigent — Resortul Finanțelor

Aviz

Stirea publicată în diferite ziare despre o oarecare ordonanță a ministerului de finanțe în privința bancnotelor de jumătate albe (ă 25— și 200— coroane), întrucât privește circulația uneia fiduciарă de pe teritorul afător sub imperiul Consiliului Dirigent Român, este neautentică, neautorizată și falsă.

Ministerul de finanțe nu a ordonat publicului nostru nici poporaționii afătorare pe teritoriul nostru să primească astfel de bancnote și nu a sancționat nici un fel de pedeapsă sau amendă pentru cei ce nu ar primi în circulație astfel de bancnote pe acest teritor. Prin urmare nimici nu poate fi silit să le primească.

Adevărul este, că banca Austro-Ungară primește la Centrala și filialele ei spre schimb bancnotele tipărite pe o parte, dacă sănătatea, din emisiunea proprie a băncii. Însă nu primește spre schimb falsificatele emise de guvernul revoluționar ungăr. Lipsește deci orbază, pentru ca ministerul de finanțe să ordeneze primirea astfel de bancnote din partea publicului. Ministerul de finanțe din București, pentru a veni în ajutorul poporaționii din teritoriile noastre, ne-a autorizat numai să primim în impozite, la perceptoare, bancnotele tipărite pe o parte, dar numai până la 30 iunie. În acest sens Resortul Finanțelor Consiliului Dirigent a ordonat perceptoarelor, ca la erogări nu se mai întrebuițeze astfel de bancnote, de altă parte, că ultimul termen pentru primirea biletelor jumătate albe în impozite este 30 iunie 1919.

Speculatorii cu bancnotele jumătate albe se vor urmări pentru fraudă (înșelătorie) în baza codului penal, iar agitatorii cu astfel de bancnote se vor urmări conform ordonanțelor Comandamentului Trupelor din Transilvania și se vor traduce înainte Curților Marțiale competente.

Sibiu, la 16 iunie 1919.

Dr. A. Vlad,
șeful resortului finanțelor.

Nr. 5806.

Societatea Ocrotirea orfanilor din răsboi secția regională Sibiu

Inștiințare

In Septembrie 1919 se va deschide în Cluj un Institut cu menirea de a forma *Surori de ocrotire*, care vor fi îndrumătoarele poporului nostru în igiena casei, combaterea boalelor infecțioase, îngrijirea mamei și a primului născut. Ele, prin sfat și fapt, vor crește tineretul la un trai trupesc și sufletesc sănătos.

Cursul va ține un an. Regimul Institutului este *Internat*. Surorile vor fi crescute pe speciale Statul și după absolvarea cu succes a Cursului vor fi funcționare de Stat. Se primesc de preferință fete și femei între 20—40 ani, având 4 clase civile ori secundare (în cazuri excepționale și mai puțin). Studentele, ce se vor distinge, vor fi trimise în străinătate, unde și vor îmbogăti cunoștințele.

Cerile de înscriere se adresează împreună cu actele și certificatele candidației la *Resortul Ocrotirilor Sociale*, strada Friedenfels 16, Sibiu, până la 15 August a. c. Cerile intrate până acum se mențin. Candidatele sănt rugate să se prezinte personal, în măsura posibilului. Orele de oficiu sănt 11—12 a. m., 3—6 p. m.

Medicii, preoții, învățătorii și alii inteligenți sănt rugați să facă propagandă pentru această cauză.

Dr. Iuliu Moldovan m. p.
secretar general.

Sanda Dr. I. Mateiu m. p.
consilieră.

Prospect

Sub numirea «Ardealul» se înființează o societate pe acțiuni cu un capital de cel puțin 2.000.000 coroane, împărțit în acțiuni nominative de căte 250 coroane acțiunea.

Sediul societății este în Cluj, cu sucursale în orașele principale din Ardeal și părțile ungurene.

Durata societății este nelimitată.

Scopul societății este a înființa: Institute de arte grafice, Case de editură, Librării; Zincografii, Legătorii, Cartonage, Papetării, comerț de ziaristică, Agenții de informații telegrafice și de publicitate, și Fabrici de hârtie.

Societatea va fi condusă de un comitet de administrație de cel puțin 7 și cel mult 15 membri. Fundatorii își rezervă dreptul să numească în primul period de trei ani Consiliul de administrație. De asemenea își rezervă dreptul selecționării subscrigerilor ce se ofer. Censorii vor fi aleși de adunarea de constituire.

În adunările generale fiecare acțiune dă dreptul la un vot. Bâncile și societățile anonime vor fi reprezentate la adunarea generală printr'un singur plenipotențiat.

Acțiunile se pot subSCRIE în Sibiu: la Banca Centrală pentru industrie și comerț, la «Albina», la «Lumina», și la ziarul «Patria»; în Cluj la Banca «Economul» și «Vatra»; în Arad: la Banca «Victoria», în Orăștie: la Banca «Ardeleana»; în Brașov: la filiala «Albina»; în Dej: la «Someșana»; în Oradea mare: la «Bihoreana».

Terminul până când se primesc subscrigerile de acțiuni este de 1 Iulie 1919.

La subscris se plătește 30% din capitalul subscris și căte 30 cor. cheltuieli de fondare. Restul de 70% se va achita în două rate și anume la 1 Septembrie 1919 și la 1 Ianuarie 1920.

Fundatorii garantează solidar pentru sumele vărsate, până la adunarea de constituire, care se va ține cel mai târziu până la 15 Iulie 1919, și care va fixa capitalul social, ținând seamă de subscrigerile ce se vor face.

Sibiu, 10 Iunie 1919.

Fundatorii: Oct. C. Tăslăuanu, Ion I. Lăzădu, Inginer Victor Blăsianu, Vasile C. Osvada, Ionel Comșa, Ing. Vidrighin, Dr. Tiborius Brediceanu, Gavril Precup, Dr. Ioan Matiu, Victor Stanciu, Nicolae Ivan, Dr. Sextil Pușcariu, Ioan Moța, Ion Agârbiceanu, Dr. Silviu Dragomir, Dr. Sebastian Bornemisa, Dr. Ioan Lupaș, Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Ilie Dăianu, Dr. Victor Onișor, Alexandru Ciura, Aurel P. Bănuț, I. U. Soriciu.

Cărți și reviste

Carte de bucătă. Cea mai bună carte de bucătă a apărut sub titlul de *Poftă Bună*, partea III și IV, de Zotti Hodoș. Prețul unui exemplar este 5 coroane. Volumele amândouă, cu 10 cor., se pot cumpăra la autoară, în Sibiu, Wintergasse 11, etaj I.

Ordin circular

către toate oficile justițiale și administrative.

Se aduce la cunoștință, că locuințele acestor funcționari maghiari, care nu au depus jurământul și care părăsesc teritoriul României, nu pot fi închiriate la nimeni; fiind acele a se resarcă în prima linie pentru funcționarii noștri care să rentore din Ungaria și în a doua linie pentru funcționarii Consiliului Dirigent. Toate contractele de închiriere contaveniente acestui ordin fie încheiate și înaintea ordinului de față sunt fără valoare.

Sibiu, la 12 Iunie 1919.

Dr. Aurel Lezăr
Seful resortului de justiție.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Director: D-na M. Scholtess. Duminecă: Casa fioroasă, dramă. Începutul la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis, Director: Dna Emil Toth. Zilnic program interesant. Începutul la ora: 9 seara.

Nr. 321/1919.

(141) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școală conf. gr. or. română din Curtuișul mic, protopresbiteratul Cetății de peatră, prin aceasta se publică concurs în «Telegraful Român» cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sănt:

1. Salarul legal și anume: din repartiție pe popor 200 cor.; ajutor permanent dela P. V. Consistor 100 Cor; întreg restul dela stat votat sub Nr 108373/1913 ministerial.

2. Cvartir deplin corespunzător și grădină școlară în natură, lângă școală.

3. Lemnele necesare de foc, aduse acasă. Concurenții să-și înainteze petițiile provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat și să se prezinte în comună spre a se afirma ca concurenții.

Lăpușul-unguresc, la 13 Mai 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea de peatră în contelelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Nr 111/1919 Prot.

(143) 1—3

Concurs repetit

Parohia de cl. II. Rodbav, protopresbiteratul Agnitei, declarându-se vacanță prin rezoluția Preaveneratului Consistor Arhidiecezan dela 1 Iulie a. c. Nr. 7446 Bis., pentru întregirea ei, în sensul ordinului consistorial din 19 Martie a. c. Nr. 2198 Bis., se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor de stat.

Cerile de concurs, înzestrare cu documentele necesare, să se înainteze subscrisuiui în terminul sus indicat.

Concurenții, după prealabilă încreștere a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din parohie spre a cânta și predica, eventual și celebra.

Agnita, în 5/18 Mai 1919.

In contelelegere cu comitetul parohial:

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. (148) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a două din comuna Hălchiu, protopopiatul Brașovului.

Beneficiile sunt:

Concurenții sănt datori: că în termin de 30 zile dela cea d'intâi publicare în «Telegraful Român» să cânte și să predice și dacă e preot să slujească; să-și înainteze petițiile lor însoțite de toate actele, care se cer, oficiului protopopesc român ortodox al Brașovului.

Din ședința Comitetului parohial ținută în 12 Mai 1919.

George Pravet
președinte
Aprobat.

Ștefan Garolu
secretar
Aprobat.

Dr. V. Saftu
protopop.

Nr 209/919.

(149) 1—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de învățător la școală poporala gr.-or. română din Sebeșul-săsesc se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănt:

Salar dela comuna bisericească 1200 Cor. și întregire dela stat.

Relut de quartir și grădină 380 Cor.

Invățătorul este dator să instrueze și în școală de repetiție și să conducă Dumineca și sărbătoarea copiii la biserică și să cânte cu ei la s. liturgie.

Concurenții au să-și înainteze cerile instruite conform normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta destăritatea în cântări.

Cunoșătorii de muzică vor fi preferiți, și dacă învățătorul ales va fi în stare să instrueze și conducă corul bisericesc și Reuniunea de cântări, va primi remunerări speciale.

Sebeș, 3/16 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral în contelelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 454/1919

(147) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de învățător dela școală confesională gr. ort. română din Comăna de sus, protopresbiteratul Făgăraș, prin aceasta se scrie concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sănt: salarul statorit prin lege care se va cere din visteria statului, pe baza documentelor învățătorului care va fi ales, și relut de quartir.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător să-și substearnă cerile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu pretoresbiteral gr. ort. în Făgăraș până la terminul sus indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a se face cunoscut poporului.

Făgăraș, în 29 Mai 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Făgărașului în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Borzea
protopop.

Croitorie pentru domni

Subsemnații aducem la cunoștința mult prețuitei noastre cliente și a P. O. public, că am deschis :-: în Sibiu, Piața Huet Nr. 10, sub firma :-:

D. Bretz & Schmid

o croitorie, de prima clasă, pentru domni.

Având o practică de mai mulți ani, precum și puteri valoroase, săntem în plăcuta poziție d'a executa ireproșabil orice comande, pe lângă prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

D. Bretz & Schmid
croitori pentru civili și militari.

Nr. 321/1919.

(142) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școală conf. gr.-or. română din Trestia, protopresbiteratul Cetății de peatră, prin aceasta se publică Concurs cu termin de 30 zile dela înțâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănt:

1. Salarul legal și anume: dela comuna biserică Cor. 230— și restul dela stat, votat sub Nr. 49 din 1914 al comisiei administrative din Dej.

2. Grădină în natură.

Concurenții să-și aștearnă petițiile cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat și să se prezinte în comună ca concurenți.

Lăpușul-unguresc, la 13 Mai 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea-de-peatră în conțelegeră cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 381/1919.

(137) 3-3

Concurs

Conform rezoluției Consistoriale Nr. 7587 Bis. din 29 Iulie 1907 pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa II Căstău, în protopresbiteratul Orăștiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănt a treia parte din venitele preoțești făsonate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și cu observarea prescrișilor a se prezenta poprului în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Orăștie, la 15 Aprilie 1919.

Nr. 187/1919. Vidi:

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român în conțelegeră cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopop.

Localurile oficiilor stăpănilor în Sibiu se găsesc în următoarele străzi:

Prezidentul Consiliului dirigent: Strada Schevis 6, et. II.

Resortul de alimentație și comunicație Strada Schevis 3 a, et. II.

Resortul cultelor și instrucției publice: Strada Poplăcii 7 et. I.

Resortul agriculturii: Strada Fabini, pavilionul oțelos în școală de cadeți, parter.

Resortul de finanțe: Școala cadeților, et. I.

Resortul de justiție: Strada Schevis 3-a, et. II.

Res. de codificare: Strada Schevis 3-a, et. I.

Res. de organizare: Strada Berg 9.

Res. ocrotirii sociale: Strada Friedenfels 16, et. I.

Res. de industrie: Școala cadeților.

Secretarul de interne: Strada Ciznădiei 4, et. II.

Şeful serviciului de organizare: Str. Ciznădiei 4, et. II.

Secretarul pentru comunicație: Str. Schevis 3-a, et. II.

Secretarul p. agricultură, p. finanțe: Școala cadeților, et. II.

Secr. p. ocrot-sociale: Strada Friedenfels 16, et. I.

Şeful siguranței: Strada Schevis 6, parter.

Comanda Trupelor din Transilvania: Strada Reissenfels, liceul de stat.

Comanda teritorială, Secția Organizării 6-7: Strada Ciznădiei 4, et. I.

Gazeta Oficială: Strada Ciznădiei 4, et. II

Contabilitatea Consiliului dirigent: Strada Schevis 6, parter.

Secretarii p. culte și instr. publică: Strada Poplăcii 7 et. I.

Biroul Presei: Strada Schevis 6, parter.

Secretarul p. interne: Str. Schevis 6, et.

Res. armatei și siguranței publice, biroul de informații: Strada Honterus 17.

AVIZ

La moșile Drăgășani și Flămânci din județul Botoșani (Moldova) se caută 20 băieți, în etate de 15—18 ani ca ajutor la grădinărit, pomărit și economia de vite, și alți 20 băieți, mai mărișori, eventual bărbați, pentru lucrul lemnului de pădure (Moți).

Băieții dela 15—18 ani vor primi la început remunerație 100 coroane lunar, hrana întreagă și opinci, iar după un serviciu de 6 luni vor primi îmbrăcămintea completă (albituri, căciulă, cojoc etc.) Băieții vor primi de Sărbătorile mari în fiecare an concediu de 10—12 zile pe lângă leafa întreagă. Spesele de drum le acopere proprietarul înainte. Băieții silitori pot ajunge în grabă la o leafă de 150—180 cor. lunar.

Cei care lucra la lemn, vor primi dela început remunerație 150 cor. pe lângă întreținere și celelalte.

Intru cât să afle băieți săraci, cari ar dori să afle aplicare la moșile numite, oficiile parohiale să notifice aceasta la administrația «Telegrafului Român» de unde vor primi toate în drumările necesare. Terminul de înștiințare până la 15 Iunie st. v. a. c. (139) 3-3

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află spre vânzare:

Cântece

pentru voce și piano de **Emil Montea**.

I.

1. Oltul, poezie de O. Goga.
2. Singur, poezie de O. Goga.
3. Doina, poezie de G. Coșbuc.
4. Reverie (Când amintirile 'n trecut), poezie de Eminescu.

Prețul 3 lei = 6 coroane.

II.

5. Dorurile mele, de O. Goga.
6. Peste vârfuri, de Eminescu.
7. Somnoroasă păsărele, Eminescu.
8. Dupăcă atâta vreme, Eminescu.
9. Scumpă dragă lelișoară, **

Prețul 5 lei = 10 coroane.

III.

10. Seara de O. Goga.
11. Se bate miezul nopții Eminescu.
12. Strigă lelea din grădină, **
13. Lună Lună de Goga.
14. Ploaia cade **

Prețul 5 lei = 10 coroane.

Expedată recomandat, porto postal 40 fil.

**Conducător
la librăria arhidiecezană**

La librăria arhidiecezană un conducător poate fi aplicat imediat. Dotajuna după acord. Reflectanții au a se adresa **Comisiunea administrative a tipografiei arhidiecezane** din Sibiu.

La acest post pot reflecta și preoți sau învățători cărora le-ar conveni această ocupăție.

Sibiu, din ședința comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane, ținută la 20 Mai 1919.

(138) 3-3

**Comisiunea administrativă
a tipografiei arhidiecezane.**

Mersul trenurilor de persoane în stația Sibiu.

Valabil dela 12 Mai a. c.

Pleacă			
Trenul	Unde?	Când?	
Nr.	Felul		Timpul Ora min.
8401	mixt	Copșa-mică — — — — —	dim. 6:20
9024*	„	Agnita—Sighișoara — — — — —	” 7:43
5801	de pers.	Vînț — — — — —	” 8:00
5012	„	Făgăraș—Brașov—București — — — — —	” 8:47
8411	„	Copșa-mică — — — — —	d. a. 4:02
5916a	„	Făgăraș tren local — — — — —	” 4:55
8411 II	exp. mil.	Copșa-mică, Oradea-mare — — — — —	seara 8:00
6104 a*	mixt	Turnu-roșu—Câineni—Peatra-Olt — — — — —	” 11:00

* Numai în toată Lunia, Mercurea și Vinerea pleacă.

Sosește			
Trenul	Din ce direcție?	Când?	
Nr.	felul		Timpul Ora min.
5915	mixt	Făgăraș — — — — —	înainte d. a. 7:29
8402	exp. mil.	Oradea-mare — — — — —	” 8:42
6103a*	mixt	Peatra-Olt—Câineni—Turnu-roșu — — — — —	” 10:30
8404	de pers.	Copșa-mică — — — — —	” 11:35
5911	mixt	București—Brașov—Făgăraș — — — — —	d. a. 12:23
9023*	„	Sighișoara—Agnita — — — — —	seara 7:00
5804	de pers.	Vînț — — — — —	” 7:30
8412	mixt	Copșa-mică — — — — —	” 10:05

* Sosește numai în toată Marția, Joia și Sâmbătă.

Nr. 87/1919.

(122) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II Ceru-Băcăinți, se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sănt cele făsonate în coala B. pentru congruă, cu restricția din §. 26 al Regulamentului pentru parohii.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu protopopesc în terminal deschis, iar aspiranții se vor prezenta în comună — cu stirea protopopului — spre a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, la 4 Aprilie n. 1919.

Oficiul protopopesc al tractului Geoagiu în conțelegeră cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici
protopop.